

UMMAN PAZAR BİLGİLERİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü**

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	6
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	11
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	14
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	18

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Umman, Bahreyn, Kuveyt, Katar, Suudi Arabistan Krallığı ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden oluşan Körfez İşbirliği Konseyi'nin (KİK) bir üyesidir. KİK üyeleri arasında 1983 yılında bir serbest ticaret alanı ve Ocak 2008'de hizmetler için ortak bir pazar kurulmuştur. KİK, birkaç ürün dışında ortak bir dış tarife uygulamaktadır. Acil durum önlemleri, veteriner karantinası ve bitki karantinası gibi bir dizi başka konuda ortak mevzuat kabul edilmiştir. Umman ayrıca, üyeler arasındaki ticaret engellerinin çoğunun 1 Ocak 2005'te ortadan kaldırıldığı Pan-Arap Serbest Ticaret Bölgesi (PAFTA) Antlaşması'nın da bir üyesidir. Umman'ın Amerika Birleşik Devletleri ile serbest ticaret anlaşması (STA) ve KİK aracılığıyla da Singapur ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ile STA'ları vardır. Ayrıca, Umman-Hindistan Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması 18 Aralık 2025 tarihinde imzalanmış olup 2026 yılı içinde yürürlüğe girmesi beklenilmektedir. EFTA ile yapılan anlaşma dışında, bu anlaşmalar DTÖ'ye tebliğ edilmiştir.

Umman'ın ekonomik hedefleri, "Umman Vizyonu 2040" ve birbirini takip eden beş yıllık planlarda belirtilmiştir: 2040 yılına kadar gelişmiş ülke statüsüne ulaşmak, petrolden uzak üretim ve ihracatı çeşitlendirmek ve Ummanlılar için istihdam fırsatları yaratmak. Bunlara ek olarak, Umman dengeli bir bütçe elde etmeyi, yabancı yatırımları çekmeyi ve düşük enflasyon oranlarını korumayı hedeflemektedir. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında, gelir kaynaklarını çeşitlendirmek için imalat, turizm, madencilik, balıkçılık, ulaşım ve lojistik gibi çeşitli sektörleri desteklemek için Ekonomik Çeşitliliği Geliştirme Ulusal Programı (Tanfeedh) girişimini başlatmıştır.

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Umman dış ticaret politikaları, ülkenin ithalata bağımlı yapısının bir uzantısı olarak oldukça liberaldir. İthalat rejimi ve uygulamaları, üyesi olduğu Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerine paralel olarak ortalama %5 civarı bir gümrük vergisi tahsil etmektedir.

İlgili mevzuat, polise bağılı [Umman gümrük idareleri](#) nin internet sayfasında mevcuttur.

Umman'da ithalat gerçekleştirecek bir firmanın elektronik tek pencere sistemine (Bayan) sistemine kayıtlı olması gerekmektedir. İlgili elektronik tek pencere sistemi, (<https://www.customs.gov.om/esw/isf/secure/esw/common/Login.xhtml>) adresinde yer almaktadır.

Gümrük işlemleri kapsamında faturanın ve menşe şahadetnamesinin aslı gerekmektedir. İthalat sırasında aranan diğer belgeler aşağıda yer almakta olup söz konusu belgelerin ürün bazlı değişiklik gösterebileceği dikkate alınmalıdır.

- Ticari sicil ve faaliyet formunun akredite bir kopyası (veya böyle bir form yoksa ithalat izni),
- Umman Ticaret ve Sanayi Odası'na (OCCI) üyelik belgesinin geçerli bir kopyası,
- Üreticiden geçerli bir sertifika,
- Geçerli bir teklif listesi,
- Paketleme listesi,
- Konşimento, (sadece deniz ve hava gümrük ofislerinde)
- Gönderinin bir manifestosu, (kargonun ayrıntılı bir tanımını içeren bir belge)
- Nakliye acentesinden mal teslim etme izni,
- Gümrükten sorumlu kişiden kapsamlı ve geçerli bir yazılı izin,

- İthalat beyannamesi ve eşyanın gümrük işlemlerine göre gümrüklenmesi ve sınıflandırılması için form doldurulması,
- Satın alma faturasının veya üreticiden alınan geçerli bir sertifikanın olmaması durumunda, onayın nakit olarak ödenmesi 20 Umman riyaline mal olacaktır. (Gerekli belgelerin ödeme tarihinden itibaren 90 gün içinde ibraz edilmesi halinde bu para geri alınabilir.)
- Navlun ve sigorta (CIF) dahil olmak üzere gönderinin toplam değeri için gerekli vergileri ve gümrük ücretlerini ödemek.

İhracat işlemleri için:

- Gerçek değerinde hazırlanmış yasal fatura
- Paketleme listesi
- Kullanılmış veya kişisel eşyaların ihracı için başvuru mektubu (sadece Umman vatandaşı olmayanlar için)
- İhracat beyannamesi ve gümrükleme formunun doldurulması, eşyanın gümrük prosedürüne göre sınıflandırılması,

Önemli Bazı Hususlar:

- Umman Apostil Konvansiyonu'na taraf ülkedir. Diğer taraftan ihracatçılarımız, gümrükte belgelerin İngilizce ya da Arapça olmaması durumunda zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Belgelerin ülkeye gönderilmeden önce noter onaylı İngilizce veya tercihan Arapça çevirilerinin yapılması, bunlar için apostil alınması ve ithalatçılarla görüşülerek ihtiyaç duyulması durumunda ülkemizde Umman dış temsilciliklerine söz konusu belgelerin onaylattırılması yerinde olacaktır.
- Canlı veya kesilmiş hayvanlar, tavuk ve kuşlar, süt, süt ürünleri ve yumurtalar, bütün taze ve dondurulmuş gıda ürünleri ile gübre, tohumlar vb. ürünlerin çekilmeden önce veteriner karantinasından geçmesi gerekmektedir.
- Teneke kutu içerisinde gelen bütün ürünler sağlık karantinasından geçmek zorundadır.
- Kitaplar, gazeteler, dergiler vb. ürünler için Enformasyon Bakanlığı'nın izni gerekmektedir.
- Her türlü sinema filmi, ticari amaçlı görsel kaset, cd ve diskler için ithalattan önce Milli Kültür ve Miras Bakanlığı'ndan onay alınması gerekmektedir.
- İlaç ve tıbbi malzemeler için Sağlık Bakanlığı onayı alınmaktadır.
- Kereste, Kontrplak, pirinç, tarım ürünleri ve meyveler için ayrıca Bitki Sağlığı Sertifikası, işlenmiş su ve gıda ürünleri (çay, kahve, bisküviler, çikolatalar vb.) için ise ayrıca Sağlık Sertifikası istenmektedir.

Helal Sertifikası: Et ve et ürünleri eğer Türkiye, Mısır gibi Müslüman bir ülkeden ithal ediliyorsa Helal Sertifikası yerine tercümesi yapılmış sağlık sertifikası yeterli olmaktadır. Ancak gayrimüslim bir ülkeden ithal ediliyorsa o ülkede veya komşu ülkelerinde bulunan yetkili ve tanınmış Helal Sertifikası veren bir kuruluş veya merkezden söz konusu sertifikanın alınması gerekmektedir.

Gümrük Vergileri

Umman KİK üyesi olduğu için Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaktadır. Tüm KİK üyesi ülkelerde bazı istisnalar hariç %5 genel bir gümrük vergisi uygulanmaktadır. Gümrük vergilerini öğrenmek için alttaki adresi kullanmak mümkündür:

(<https://www.customs.gov.om/esw/jsf/secure/esw/common/DutyCalculator.xhtml?locale=en>)

İç Vergiler ve Oranları

Umman'da katma değer vergisi uygulaması 2021 yılı Nisan ayı itibarıyla başlamış bulunmaktadır. İhracat ürünleri olan petrol ile sağlık, eğitim, yerel ulaşım, mülk satışları ve finansal hizmetler gibi belirli hizmetler gibi belirli istisnaların dışında KDV, %5 oranında uygulanmaktadır.

Umman'da standart stopaj vergisi (WHT) oranı %10'dur. Bu vergi, ülkede daimi işyeri bulunmayan yabancı uyruklu kişilerin (yerleşik olmayanların) Umman'dan elde ettikleri belirli gelir türlerine uygulanır.

Bununla birlikte örneğin restoranlarda fiyatlara ilave olarak belediye ve turizm vergisi (%4 -5 oranında); gazlı ve şekerli içecekler ile tütün ürünlerine özel tüketim vergisi (%50-100 oranında) uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, petrol fiyatlarındaki düşüşün getirdiği bütçe sıkıntılarına istinaden, Maliye Bakanlığı 2017 yılında kurumlardan aldığı gelir vergisini %12'den %15'e çıkarmıştır. Ülkemizin Umman ile Çifte Vergilendirmenin Önlenmesine Yönelik Anlaşması bulunduğu dikkate alınarak, gelir vergisi ödemeden önce gerekli yasal incelemelerin yapılmasında fayda bulunmaktadır.

Öte yandan, salgın kapsamında verilen teşvikler ve destekler ile vergi muafiyetleri, afları ve ötelemeleri gündeme gelmektedir. Bu çerçevede, Umman'da iş yaparken her konuda olduğu gibi vergi itibarıyla da bir hukukçudan yardım alınmasında fayda olacaktır.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Umman, merkezi Riyad'da bulunan Körfez Standartları Organizasyonu (GSO) aracılığıyla teknik düzenlemelerini ve standartlarını KİK düzeyinde uyumlu hale getiriyor. GSO standartları ve teknik düzenlemeler, önce bir çalışma grubu veya projeden sorumlu üye Devlet tarafından GSO Komitesi Sekreterine taslak olarak önerilerek geliştirilir ve daha sonra üye Devletlere sunulur ve üyeler tarafından bir çalışma ile test edilir. Onaylandıktan sonra, GSO standartları, kabul edilmek üzere tüm KİK üye Devletlerine dağıtılır. Üyeler, yeni GSO standardı ile çelişen mevcut herhangi bir ulusal standardı geri çekmelidir. Genel olarak, GCC ve Umman standartları uluslararası standartlara dayanmaktadır ve her yıl değişebilmekte olduğundan ihracat işlemlerinden önce teyit edilmesinde fayda görülmektedir

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

İthal edilecek ürünlere dair ihtiyaç duyulan belgeler, sisteme bireysel kullanıcı olarak kayıt olunmasını müteakip, ilgili gümrük tarife pozisyonu üzerinden aşağıdaki bağlantı kullanılarak incelenebilmektedir.

(https://www.customs.gov.om/esw/jsf/secure/esw/common/Login_Bayan.xhtml?locale=en_US)

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Etiketlemede, KİK ülkeleri tarafından izlenen politikalar Umman tarafından da izlenmektedir. Buna göre gıda ürünlerinin etiketlerinde ürün ve marka ismi, üretim ve son kullanma tarihi, menşei, üreticinin adı ve adresi, metrik bazda ağırlığı ve içeriği hakkında bilgi yer almalıdır.

Ürünlerin etiketlerinin Arapça olması zorunludur. Etiketlerde ayrıca İngilizce bilgiler de yer alabilir. Sadece İngilizce etiketlere çok istisnai durumlar haricinde müsaade edilmemekte, bununla birlikte ürün üzerine Arapça etiketlerin yapıştırılmasına izin verilmektedir. Son kullanma tarihi ambalajda yer almalı; etiket ile ürüne yapıştırılmamalıdır.

Salgının ilk dönemlerinde olası bir kıtlık ve/veya kıtlık algısının önlenmesi adına tedarik sürecini kolaylaştırmak amacıyla özellikle gıda ürünlerinde etiketleme kurallarına bir takım esneklikler getirilmiş olsa da, mevcut durumda gümrük idareleri mevzuatı titizlikle uygulamaya devam etmektedir.

Etiketleme mevzuatı hakkında güncel değişikliklerin takibi açısından gerek ithalatçı firmadan gerekse de yetkili otorite “**Gıda Güvenliği ve Kalite Merkezi**” yetkililerinden etiket içeriğine dair teyit alınmalıdır.

Teknik Engeller

Umman’ın Apostil Uygulaması: Umman Sultanlığı Apostil Konvansiyonuna taraftır ve gümrüklerde apostil şerhi olmasına rağmen belgelerin ikinci bir onay sürecinden geçirilmesi istenmektedir. Bu kapsamda, ülkeye gönderilen emtialara eşlik etmesi gereken ticari fatura ve menşe şahadetnamesi ve ilgili diğer belgelerin İngilizce veya Arapça tercümelerinin ülkemizdeki Umman temsilciliklerince tasdik edilmesi istenmektedir. Tasdik işlemleri için bazen apostil onayı ve ticaret odaları onayı da istendiğinden, bu işlemler ihracatçılarımızın ilave zaman harcamalarını gerektirmekte ve maddi külfet yaratmaktadır.

Buna rağmen bazı gümrük idarelerinin apostil taşıyan belgeleri sorunsuz kabul ettikleri duyumları da alınmaktadır. Uygulama idarededeki memurun takdirine bağlı kalmaktadır. Bu nedenle, ihracatçılarımızın gümrük işlemleri için ithalatçılardan profesyonel gümrük komisyoncularının aracılığını istemelerinde ve malların sevkiyatından önce istenebilen belgelerin niteliği ve şekli konusunda her yönüyle anlaşmalarında fayda görülmektedir.

Bunlara ek olarak; söz konusu belgelerin ithalat aşamasında hazır olmaması ve sonradan sunulması halinde, teminat oluşturmaya gerekçesiyle daha sonra iade edilmek kaydıyla (1-3 ay) ilave %1 ya da %1,5 oranında ek gümrük vergisi uygulanabilmektedir.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenqel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Marka tescili ile ilgili olarak Umman'da yetki Ticaret, Sanayi ve Yatırım Teşvik Bakanlığındadır. Başvurunun, markanın kapsamlı bir tanımını içerecek şekilde Fikri Mülkiyet Genel Müdürlüğü'ne yapılması gerekmektedir. Genel Müdürlüğün değerlendirmesi sonrasında değerlendirmeye itiraz etme ve/veya değerlendirmeler uyarınca gerekli değişikliklere gitme hakkı bulunmaktadır.

Sonrasında, tescilin resmi gazete ile birlikte bir yerel gazetede yayınlanması; yayını izleyen 90 günlük sürede herhangi bir itiraz gelmesi halinde yanıtların alınması ve uzlaşya varılmasının ardından tescil ile ilgili nihai değerlendirmenin alınması gerekmektedir.

Olası ilave sorular için, Bakanlık irtibat noktalarına buradan ulaşmak mümkündür:
https://www.wipo.int/members/en/contact.jsp?country_id=135

Konu ile ilgili olarak ayrıca aşağıdaki bağlantının incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

(<https://www.business.gov.om/wps/portal/ecr/services/startbusiness/searchtrademarkavailability>)

Dağıtım Kanalları

Umman'a gerçekleştirilecek ihracat için, Umman'da yerleşik bir firmanın ithalatçı olması gerekmektedir. İç pazarda çok sayıda nakliye, lojistik ve perakende firmaları faaliyet göstermekte; ithal ürünler gümrük işlemleri tamamlandıktan sonra karayolu ile ülke içine dağıtılmaktadır.

Umman'da karayolu altyapısı son dönemde kurulmuş ve sistemli bir şekilde geliştirilmekte olup halihazırda ülke çapında demiryolu ağı bulunmamaktadır. Sohar limanı ile AbuDabi arasında yolcu ve yük taşımacılığına yönelik raylı ulaşım projesi başlatılmış olup 2030 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Umman'da tüketiciler, Türk mallarına büyük bir ilgi göstermektedir. Ülkemiz menşeli ürünlerin kalite-fiyat itibarıyla sunduğu avantajlar, Ummanlı tüketicilerin ilgisini ülkemize yönlendirmektedir. Diğer taraftan, ülkede popüler olan Türk dizilerinin de tüketim alışkanlıklarını yönlendirdiği, örneğin yöresel Umman kahvesi yerine Türk kahvesinin tercih edildiği, buna mukabil kahve pişirme makinalarının da Umman pazarında talep gördüğü gözlemlenmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Umman,

- Kısıtlı yerli üretimine karşın büyüyen bir pazar olması,
- Ekonomisini çeşitlendirmek için yeni yatırımların teşvik edilmesi,
- Kişi başına düşen geliri 20 bin ABD dolarını aşan bir ülke olması,

- Nüfusunun genç ve tüketim eğilimi yüksek bir yapıda olması,
- Kamu ve özel projelerin uluslararası şirketlere açık olması,
- DTÖ üyesi olması,
- KİK üyesi olması,

Nedenleri ile ihracatçı ve yatırımcılara önemli fırsatlar sunmaktadır.

Ayrıca, yukarıdaki unsurlara, Türk şirketlerinin Umman'da yaptıkları başarılı işler nedeniyle kazandıkları itibar ve güven ile Türk mallarının (özellikle de gıda ürünlerinin) Umman'da iyi bir imaja sahip olmasını da eklemek mümkündür. Tüm bunlara, Türk ürünlerinin yüksek kalitesi ve rekabetçi fiyatları eklendiğinde, pazarda önemli bir avantajımızın bulunduğunu değerlendirmek mümkündür.

Ummanlıların, ucuz olsa dahi kalitesiz ürün tüketme eğilimi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kalite arayışı fiyatların da gözden kaçırılması anlamına gelmemektedir. Petrole dayalı ekonomisi ile Umman bütçesi, petrol fiyatlarındaki artış ve düşüşten etkilenmekte; bu durum Ummanlıların harcama alışkanlıklarına da yansımaktadır.

Pazara giriş itibarıyla fikir sağlaması adına ülkeyi ziyaret etmek önemlidir. Kısa süreli de olsa gerçekleştirilecek bu ziyaretler, tüketim alışkanlıkları ve kültür başta olmak üzere pek çok konuda fikir verecektir.

Diğer taraftan, gıda toptancıları, oteller ve restoranlar ve büyük zincir marketlerin yöneticileri ile kişisel ilişkiler geliştirmek büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede büyük gıda perakendecileri olan Hypermax, Lulu, Al-Fair, Spar, Nesto, Sultan, Ramez gibi marketlerle üreticinin doğrudan irtibat kurması, avantaj sağlamaktadır.

Öte yandan, Umman'da yapılan ticaret heyeti programlarına ve fuarlara mutlaka iştirak edilmeli, ülkede somut varlık göstererek nihai tüketicilere dokunabilmeye önem verilmelidir.

Kamu İhaleleri

Kamu ihaleleri, İhale Kurulu (Tender Board) tarafından duyurulmaktadır. İhalelere katılabilmek için Kurul bünyesinde firma olarak katılımcının kaydının bulunması gereklidir.

İnternet üzerinden gerçekleştirilen kayıt işleminin tamamlanmasının ardından, sitenin kullanımına dair bir tanıtma modülüne erişilebilmekte; firmaya dair ilave bilgilerin adım adım doldurulmasını müteakip ihalelere katılmak mümkün olabilmektedir.

Umman'da sürdürülen büyük altyapı yatırımları kapsamındaki kamu ihaleleri oldukça şeffaf bir süreç içinde yürütülmektedir. “Yerel” ve “uluslararası” olarak ikiye ayrılan ihalelerde zaman zaman ön yeterlilik aranmaktadır. Yerel ihalelerde genel olarak aranan şart firmanın İhale Kurulu nezdinde kayıtlı olmasıdır. İhale Kurulu tarafından açılan ihaleler Umman İhale Kurulu'nun (<https://etendering.tenderboard.gov.om>) adresli internet sitesinden takip edilebilmektedir.

Kurul tarafından açılan uluslararası ihaleler ise bu sitenin yanı sıra, Middle East Economic Digest(<https://www.meed.com/>) isimli dergide yayımlanmaktadır.

Ayrıca, (<https://eservices.chamberoman.om/>) diğer ihale ilanlarının yer aldığı internet adresidir.

Umman'daki ihalelere başvurmak isteyen firmalarımızın yukarıda verilen internet adreslerini düzenli olarak ziyaret etmelerinde fayda bulunmaktadır.

Ummanlı yetkililer büyük ihalelerin hepsinin yabancı şirketlere de açık olduğunu belirtmektedirler. Pratikte ise 2011 yılı başından bu yana İhale Kurulu (Tender Board) web sayfasında da duyurulmakta olan büyük ihalelerin az bir bölümünün "International" kaydıyla açıldığı, çok sayıda büyük ihalenin ise "Excellent" derecesine sahip yerli firmalara dönük olduğu görülmektedir. Bu durumda, Ummanlı yetkililerin yabancı firmaların ülkede müteahhitlik alanında yerli firma yatırımı yapmış olanlarını da uluslararası firma olarak değerlendirerek farklı bir yoruma gittikleri, ancak, davet, ön yeterlilik ve projenin farklı özelliklerine göre bazen ülkede yatırımı olmayan yabancı firmaları da kapsayabilecek şekilde ihaleye çıktıkları anlaşılmaktadır. Ancak, yabancı firmaların "Excellent" derecesine sahip yerli firmalarla birlikte ihale dosyası almakta oldukları ve sorunun bu şekilde çözüldüğü görülmektedir.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Umman'ın ekonomisi, üretimden ziyade ithalata dayanmaktadır. Bununla birlikte, öne çıkan sektörler aşağıda özetlenmektedir:

Tarım ve Hayvancılık

Tarımsal sulama için kullanılabilecek suyun yetersizliği ve ülkenin coğrafi yapısı tarımsal üretim önündeki başlıca engellerdir. Bu nedenle, dışa bağımlılık büyük miktardadır.

Benzer şekilde Avustralya, Somali, İran, Hindistan, Yeni Zelanda'dan kırmızı et alımı ve canlı hayvan ithalatı yapılmaktadır.

Hükümet gıda güvenliği ve kırsal kesimde istihdama katkı amacıyla tarım ve balıkçılığın gelişimine önem vermektedir. Tarımsal üretimin modernize edilmesi, çağdaş sulama teknikleri, yeni üretim tür ve tekniklerinin kullanılması başlıca hedeflerdir.

Ayrıca, üretilmekte olan ürünlerin pazara ulaştırılmasındaki eksiklikler, yeterli gelirin elde edilmesini engellemektedir. Yine sık olmasa da yoğun yağışlar ve yaşanan seller ekili ve dikili alanlara zarar verebilmektedir.

Bu alanda kuruluş ve firmalarımızın sunabileceği hizmetler; tarımsal üretim danışmanlığı, modern tarım ve sulama tekniği danışmanlığı ve ürün tedariki, tarımsal makine-ekipman tedariki ve doğal olarak gıda ve tahıl ürünleri satışlarıdır.

Ülke geleneksel olarak denizci bir millete sahip olmakla birlikte, unutulmuş bu özelliğini geliştirmeye çalışmakta, zira bunu vatandaşları için bir gelir ve istihdam kaynağı olarak görmektedir. Açık deniz balıkçılığı ile kültür balıkçılığının geliştirilmesi hedeflerdendir. Umman sularında bulunan başlıca deniz ürünleri; ton balığı, kerevit, kaya balığı, istakoz, sardalya ve karidestir. Tanfeedh Programı kapsamında, kültür balıkçılığına yönelik önemli yatırımlar yapılmasına karar verilmiştir.

Nüfusun azlığı, bürokratik engeller ve yüksek rekabet Umman pazarının temel kısıtlarıdır.

Ancak, Umman'ın gıda ithalatını olumsuz etkileyecek kota veya yüksek tarife uygulaması bulunmamaktadır. Ülkenin tarımsal üretimi hurma, az miktarda sebze, muz, deniz ürünleri ve tavukçuluk ürünlerinde yoğunlaşmış olması nedeniyle, daha ziyade sebze-meyve, konserve deniz ürünleri, çay, şeker, un, işlenmiş tarım ürünleri ve çeşitli tohumların ithalatı yapılmaktadır.

Sanayi

Hükümet, ekonominin petrole bağımlılığının azaltılması için yoğun bir çaba sarf etmektedir. Ekonominin çeşitlendirilmesi adına izlenen politikaların ana yapısını KOBİ'ler teşkil etmektedir. İstihdama katkısı, petro-kimya ve ağır metal ürünlerinin alt sanayi ürünlerine dönüştürülmesi ve ithalata bağımlılığın azaltılması noktalarında KOBİ'lere önemli bir misyon yüklenmiş, eğitim ve kredi çalışmaları hızlanmıştır. Bununla birlikte, pratikte Ummanlı nüfusun inovasyon ve

girişimcilik noktalarında bakış açısının hangi hızla değışeceği belirsizdir. KOBİ'lerin çoğunda da ucuz işgücü olarak Asyalı işçiler istihdam edilmektedir.

Ülkenin sanayi ve üretim faaliyetleri 9 sanayi bölgesinde (industrial estate) yoğunlaştırılmıştır: Bunlar Rusayl, Sohar, Raysut, Sur, Nizwa, Buraimi, Al Mazunah, Sumail ve Knowledge Oasis Muscat'tır. (KOM)

Bunların yanısıra, Dukum bölgesinde kurulan Özel Ekonomik Bölgesine (Duqm Special Economic Zone) ülke yönetimi çok büyük önem vermektedir. Gemi inşa tesislerinin faaliyete geçtiği bölgede yatırım yapacak şirketlere önemli teşvik unsurlarından faydalanmaları sağlanmaktadır. Dukum idaresi, bölgenin kalkınmasından sorumlu kamu otoritesi olup bölgede yatırım yapmak isteyen yabancı firmaların başvuru ve bilgi istemlerine tek durak hizmeti vermek üzere yetkilendirilmiştir.

KOM, bilgi teknolojileri alanında yatırım yapmak isteyen firmaları özendirmek için kurulmuştur. Diğer bölgeler ise değışik üretim alanlarında faaliyet gösteren farklı büyüklükteki yerli ve yabancı firmalara açıktır. Ucuz arazi kiralınması, iş gücü kurallarında esneklik, elektrik, gaz ve su tedariki, altyapı imkanı gibi özendirici tedbirlerle bu bölgelere yatırım çekilmek istenmektedir.

Hizmetler

Umman'da hizmet sektörünün gelişmiş olduğunu söylemek mümkün değildir. Bunda, bankacılık başta olmak üzere pek çok alanda getirilen ve halihazırda sıkı denetlenen Ummanlı işgücü çalıştırma mecburiyetinin etkisi vardır. Rekabetçiliđi ve rekabetin getirdiği gelişimi, yüksek Ummanlılaştırma oranları olan sektörlerde gözlemleme imkanı bulunmamaktadır.

Bankacılık ve finans alanında, 1974 yılında kurulan Umman Merkez Bankası (CBO) hem para politikasını yürütmekte, hem de ticari bankaları düzenlemekte ve yönlendirmektedir.

Bankanın Yıllık Raporuna göre ülkedeki tüm bankalar sermaye yeterliliği açısından Basel II'ye uyumludur.

Ülkede 16 banka 470 şubede faaliyet göstermektedir. Bu bankaların 7 tanesi yerel banka olup diğerleri uluslararası bankaların ülkede açılan şubeleridir. Yerel bankalar şunlardır:

- ✓ Bank Muscat
- ✓ National Bank of Oman
- ✓ Oman Arab Bank
- ✓ Bank Dhofar
- ✓ Bank Sohar
- ✓ Al Ahli Bank

Bunlara ilaveten, 23 adet şubeyle hizmet veren 2 adet uzmanlaşmış kamu bankası bulunmaktadır: Oman Development Bank ve Oman Housing Bank.

Ayrıca, toplam 70 şubeleri olan 2 adet tümüyle İşlami bankacılık hizmeti veren kurum mevcuttur (Bank Nizwa ve All İzz Islamic Bank). Bunun dışındaki yerel bankaların 6 tanesi de İşlami bankacılık hizmeti vermektedir.

Hizmetler dahilinde ön plana çıkarılması hedeflenen sektörlerden biri, turizmdir. Umman'da turizmi teşvik etmek, piyasayı hareketlendirmek ve yabancı yatırımcı çekmek amacıyla, 2006 yılında çıkarılan bir kanunla ülkenin belli bölgelerinde oluşturulan "entegre turizm kompleksleri"nde yabancı bireylerin ve şirketlerin mülk edinebilmesinin önü açılmıştır.

Buna göre yabancı yatırımcılar belirtilen bu bölgelerde müstakil konut, apartman dairesi ve dükkan alabilmektedirler. Dolayısıyla bu alanlar yerleşim bölgeleri olarak da kullanılabilir. Arazi alımında yatırımcıdan 4 yıl içerisinde bina yapması istenmekte, bu süreye 2 yıl eklenebilmektedir. Alıcı, bu süre içinde arazisini elden çıkaramamaktadır.

Entegre turizm kompleksinden mülk alımında yatırımcı 5 yıllığına gelir vergisinden muaf tutulmaktadır. Malikler mülklerini kiralayabilmekte ve istedikleri zaman satabilmekte veya mülkler miras yoluyla devredebilmektedir. Mülkü, istimlak edilen yatırımcıya yeterli miktarda tazminat ödenmekte ve bu kişiye ayrıca, başka bir yerden mülk edinme hakkı tanınmaktadır. Yine benzer nitelikte olarak, 1/1979 sayılı "Endüstrinin Organizasyonu ve Teşviki Kanunu" hükümleri çerçevesinde, yabancı yatırımcılara ülkede yapacakları yatırımlara yönelik olarak mülk edinme hakkı ve vergi muafiyetleri tanınmıştır.

Entegre turizm kompleksine yatırım yapan yabancılara vatandaşlık hakkı verilmemektedir. Ancak, bu bölgelerden, üzerine bina yapmak üzere arazi satın alanlara çok girişli vize verilmekte, bina satın alan kişiye ise, uzun süreli oturma hakkı tanınmaktadır. Bu hak belli sürelerle uzatılabilmektedir. Eşler, anne, baba ve 18 yaşına kadar çocuklar da bu haktan yararlanabilmektedir. Yatırımcı taşınmazı miras olarak bir başkasına devrettiğinde, o kişiye de oturma hakkı verilmektedir. Entegre turizm kompleksinden yatırım yapacaklar için herhangi bir ülke veya parasal değer kısıtlaması bulunmamaktadır.

Yabancılar, sadece başkent Muskat'ta belirli bazı bölgelerden taşınmaz alabilmekte iken, Umman'ın ikinci büyük şehri Salalah başta olmak üzere ülkenin farklı belgelerinde yapımı devam eden entegre turizm tesislerinin yabancılara açılması öngörülmektedir. Petrol fiyatlarındaki düşüşün etkilerini, turizme yönelik projelerin hayata geçirilmesiyle aşmak isteyen Umman'ın, bu amaçla yabancı yatırımcı çekmek için uzun süreli oturma ve vergi muafiyeti gibi uygulamaları genişletilerek devam ettireceği değerlendirilmektedir.

İnşaat Sektörü: Umman son yıllarda dünya şirketleri için hem iyi bir yatırım yeri hem de inşaatla ilgili firmalar için iyi bir saha ve pazar olmuştur. Her ne kadar konut itibarıyla pazarın doygunluğa erdiği gözlemlense de, altyapı açısından firmalarımız için halen önemli bir potansiyel bulunmaktadır. Ancak Umman'ın mevcut durumda 2016 yılından bu yana gelirler itibarıyla sorunlu bir bütçeye sahip olduğu, bu durumun özellikle müteahhitlik firmalarımıza yapılması gereken ödemelerde gecikmelere yol açtığı bilinmektedir.

Umman devleti ekonominin çeşitlendirilmesi ve altyapının güçlendirilmesi için bir çok büyük çaplı turizm, sanayi, elektrik ve su, karayolları, savunma ve havaalanları projeleri başlatmıştır.

Bu alanlarda Türk firmaları ön plana çıkmaktadır. Yakın zamanda tamamlanan Muskat Uluslararası Havalimanı ve yapımı devam eden Bidbid Sur karayolu bünyesinde firmalarımızca inşa edilen, Umman'ın ilk tünellerini ve Körfez bölgesinin en yüksek dengeli konsol köprülerini içeren yol inşasını buna örnek olarak göstermek mümkündür.

Firmalarımız, Umman'da üstlenecekleri müteahhitlik işlerinde hak ediş ödemeleri gerekse ihalelerde proje-dizayn ile uygulama denetimi konularının aynı müşavirlik firmasına verilmesi yönünde bir eğilim olduğunu dikkate almalı; mümkün olduğu ölçüde Türk müteahhitlik ve müşavirlik firmalarının pazara birlikte girmelerine çalışmaları halinde daha başarılı olabileceklerdir.

Büyük ve nitelikli projeler, tecrübe ve büyük makine parkı gerektirdiği için yabancı firmalar tarafından üstlenilebilmekte ve söz konusu firmalar bu projeleri gerek yerli ve gerekse yabancı taşeron firmaları kullanmak suretiyle sonuçlandırmaktadırlar. Bu çerçevede, pek çok yabancı müteahhitlik ve müşavirlik firması Umman'da şirket kurarak projeleri izlemekte ve ihalelere katılmaktadır.

Madencilik

Madencilik, Ummanlılaştırmanın yoğun olarak gözlemlendiği sektörlerden biridir. Özel firmalar için %35 oranında Ummanlı çalıştırma mecburiyeti bulunmaktadır.

Madencilik düzenleyen kanunlarda olduğu kadar yabancı yatırım mevzuatında da iyileştirmeye gidilmiş olması, madencilik petrol dışı ekonominin büyük sektörlerinden biri haline getirmiştir. 2030 itibarıyla ülke ekonomisine 780 milyon dolarlık katkı sağlaması beklenmektedir.

Gerekli lisansların alınması dahil madencilik için tüm işlemler, Madencilik Kamu İdaresi (Public Authority for Mining) yetkisindedir. Mart 2019'da yürürlüğe giren yeni Mineral Zenginlik Kanunu, %10 olan royalti ödemelerini %5'e kadar indirmiş, sadece arama çalışmaları için lisans verilmesinin önünü açmış, ayrıca yatırım çekebilmek için lisanslama süreci sadeleştirilmiştir.

Ülkenin başlıca maden rezervleri krom, magnezyum, nikel, demir, altın ve gümüştür. Ayrıca ülkede metalik olmayan alçıtaşı, kireçtaşı ve kaliteli mermer yatakları da bulunmaktadır.

Enerji

Petrol, Umman'da 1962 yılında bulunmuş, 1967 yılında itibaren de ihraç edilmeye başlanmıştır. Ülkenin petrol rezervleri diğer petrol ihracatçısı ülkelere göre sınırlı olup keşfedilmiş petrol varlığı 5.4 milyar varildir. Bunun yanında ülkede 1.7 trilyon kübik metre doğal gaz rezervi bulunmaktadır. Umman'ın ihraç ettiği petrolün %80'i Çin tarafından ithal edilmektedir.

Umman, yakın zamanda enerji alanında yeniden yapılanmaya gitmiştir. Bu kapsamda, ülkenin petrol ve gaz sektöründe rol oynayan aktörler birleştirilerek "OQ" firması altında toplanmıştır. Firma, Oman Oil Company, Orpic, Oman Oil Company Exploration and Production, Oman Gas Company, Duqm Refinery, Salalah Methanol Company, Oman Trading International, OXEA ve Salalah Liquefied Petroleum Gas olmak üzere dokuz firmayı çatısı altında bir araya getirmiştir.

Entegrasyon ile petrokimya alanında üretim süreci tek bir çatı altında toplanmış olacaktır. "Hidrokarbon değer zinciri" olarak tanımlanan süreç ile, 2030'a dek petrokimya ürünlerinin

(downstream) mevcut 15 milyon tondan 24 milyon tona yükselmesi, emtia satışlarının ise ikiye katlanarak 40 milyon tona erişmesi beklenmektedir.

Halihazırda, ülkede çıkarılan doğalgazın yeterli olmayışı, uzun vadeli anlaşmalar nedeniyle ihracı taahhüt edilmiş olan gazın da etkisiyle, doğalgaza dayalı enerjiye bağımlı sanayinin genişleme ve daha büyüme planlarını olumsuz etkilemektedir. Ülke ağır sanayiinin merkezi durumundaki Sohar'a Dolphin hattı ile Katar'dan doğalgaz alımı yapılmaktadır.

Umman'da petrol üretiminin büyük çoğunluğu doğalgaz üretiminin tamamı PDO (Petroleum Development Oman) şirketince yapılmaktadır. PDO'nun % 60 hissesi Umman devletine aittir.

Geriye kalan hissesinin % 34'ünü Royal Dutch Shell, % 4'ünü Total ve % 2'sini ise Partex paylaşmaktadır.

Umman'da halihazırda 3 rafineri işletmesi bulunmaktadır. Bunlardan Oman Refineries and Petroleum Industries Company's (Orpic) tarafından işletilen Sohar Rafinerisi'nin kapasitesi 116.000 varil/gün seviyesindedir. Kapasite artırma çalışmalarının sonuçlanmasının ardından rafineriye 82.000 varil/gün işleme kapasitesinin eklenmesi öngörülmektedir. Muskat 'ta yer alan Mina Al-Fahal rafinerisinin ise 106.000 varil/gün seviyesinde oldukları bilinmektedir. Bu rafinerilere ilave olarak, 2017 yılının Nisan ayında yapılan anlaşmalar çerçevesinde Kuwait Petroleum International (KPI) ile ortaklaşa inşa edilmiş olan Dukum Rafinerisinin de günlük 230.000 varil/gün işleme kapasitesine sahiptir. Umman'ın büyük yatırımlarından biri olan Dukum Rafinerisi, OQ çatısı altına alınmıştır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Genel olarak Umman pazarında faaliyet gösteren yerel firmaların ve firma sahiplerinin, dürüst iş yaptıkları, zaman zaman gecikmeler olsa da ödemelerine sadık oldukları gözlemlenmektedir.

Yeni Yabancı Sermaye Yatırım Kanunu dolayısıyla, Ummanlı ortak olmaksızın ülkede firma kurabilmek mümkündür. Yeni Kanun öncesinde zaman zaman Ummanlı ortak ile sıkıntılar yaşanmakta, bu sebeple çoğunlukla, Ummanlı ortağı kağıt üzerinde bir konum ile sınırlandıracak ek sözleşmeler yapılmaktaydı.

2020 yılı başı itibarıyla yürürlüğe giren yeni Kanun ile, Ummanlı ortak şartı kaldırılmakla birlikte, yerel işgücü istihdamını arttırmaya yönelik politikalar kapsamında Ummanlılaştırma başta olmak üzere diğer çeşitli uygulamalar da yatırımcılarımızın gözetmesi gereken faktörler arasında yer almaktadır.

Ülkede İngilizce yaygın olarak konuşulmaktadır.

Para Kullanımı

Ticari işlemlerde akreditif kullanılmaktadır.

Umman riyali, dolar karşısında sabit kur (1 OMR=2,6 USD) ile belirlenmiş bir değere sahiptir. Analistler kur değerinin yüksek olduğunu ifade etse de, sabit kurun Umman para ve ticaret sisteminin istikrarı adına daha yararlı olduğu yönünde değerlendirmeler de bulunmaktadır.

Umman, hukuk sisteminin gelişmiş olduğu ve düzgün işlediği ülkeler arasında olmakla birlikte, mahkeme süreci uzun ve masraflı olabilmektedir. Ayrıca, mahkemeye sunulan belgelerin sağlam hukuki metinler olması, açık ve bağlayıcı bir şekilde hazırlanmış olması önem teşkil etmektedir. Bu hususlar dahilinde çek kullanımı ülke içinde güvenilir bir ödeme aracı olmakla birlikte, Umman'da imzalanmış çeklerin mutlaka Umman'da hesabı olan birine ya da firmaya yönelik olarak kesilmesi gerekliliği bulunmaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Dışişleri Bakanlığımız bilgilerine göre, Umman'a seyahat edecek Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından umuma mahsus pasaport hamilleri her 180 günde 90 günü aşmamak kaydıyla her ziyarette 30 gün süreyle vizeden muaftır. Umman ile ülkemiz arasında 2001 yılında akdedilen Resmi Pasaportlara Vize Muafiyeti Anlaşması uyarınca, iki ülke resmi pasaport hamilleri 90 güne kadar vizeden muaftır.

Planlanan ziyaretler öncesinde güncel duruma dair bilgi alınması ve Konsoloslüğümüz ile Müşavirliğimizin mutlaka bilgilendirilmesi faydalı olacaktır.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

18 Kasım, Sultan Kaboos'un doğum günü ve aynı zamanda ülkenin milli günüdür.

Dini bayramlar da tatildir.

Umman'da mesai saatleri devlet kurumları için 9:00-15:00 arasındır. Öğle arası bulunmamaktadır.

Hafta sonu cuma-cumartesi olup pazar günü hafta başı olmaktadır.

Yerel Saat

TSİ +1

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

13 Şubat 2019 tarihinde yayımlanan 18/2019 sayılı Karar ile şirket kuruluşunu düzenleyen Ticari Firmalar Kanunu'nda değişikliğe gidilmiştir. Kararın, yeni Yabancı Sermaye Yatırım Kararı başta olmak üzere ilgili mevzuatlarla birlikte değerlendirilmesinde, gerekli hallerde hukuki danışmanlık hizmeti alınmasında fayda bulunmaktadır.

Yeni Kanunun metni (<https://cma.gov.om/>) 'da yer almaktadır.

4/1974 sayılı eski Kararın yerini alan 18/2019 sayılı Karar ile getirilen değişikliklere göre, yeni karar öncesinde kurulmuş firmalar yeni karara uygun yapılanma sağlamak üzere gerekli düzenlemelere gideceklerdir. Gerek firmalara gidecekleri düzenlemeleri tamamlamaları için, gerekse karar ile ilgili uygulama mevzuatlarının hazırlanması için bir yıl süre tanınmıştır.

18/2019 sayılı Kararında öne çıkan hususlar özetle aşağıdaki gibidir:

- Firmaya sağlanacak sermaye, istisnalar baki kalmak üzere, nakit, hak, hizmet, emek, menkul veya gayrimenkul formunda olabilir.
- Limited şirketlerde asgari sermaye gerekliliği kaldırılmıştır.
- Anonim şirketlerde azınlık hisseleri sahiplerinin hakları daha iyi koruma altına alınmıştır.
- Fesih ve tasfiye durumları düzenlenmiştir.

Şirket Türleri

Her ne kadar yeni Yabancı Sermaye Yatırım Kanunu başta olmak üzere ilgili diğer Kararlarda yer alan hükümler de dikkate alınmalıysa da yeni Ticari Firmalar Kararı ile Umman'da yaygın olarak kullanılan şirket yapısı olan limited şirketlerinin (limited liability company – LLC), tek bir gerçek kişi veya kurumsal hissedar tarafından kurulmasına müsaade edilmektedir. Eski düzenlemede en az 20 bin Umman riyali sermaye gerekirken, yeni düzenleme bu konuda sessiz kalmaktadır. Bu çerçevede, ilgili ek mevzuatların da dikkatle incelenmesinde fayda vardır.

Anonim şirketler ise (Joint Stock Companies - S.A.O.C./S.A.O.G.) yeni düzenleme altında en fazla 11 üyeli yönetim kurulu ile idare edilebilen yapılar haline getirilmiştir. %10 hisseye sahip her üye (ya da hisse toplamı %10'u bulan birkaç üye birlikte) genel toplantı talep edebilmekte; benzer şekilde %5 hisse sahibi üye yönetim kurulunda ele alınmak üzere gündem maddesi önerebilmektedir.

Yeni karar ile holdingler, limited şirket yerine anonim şirkete dönüşebilmektedir. Ödenmiş sermaye oranı en az 2 milyon riyal olmalıdır.

Yeni Karar kapsamında gerekli belgelerin sunulması için tanınan süre kısaltılmış, buna mukabil Karar hükümlerine uymamanın cezai yaptırımları arttırılmıştır.

Şirket Kurma Prosedürü

Şirket kurmak için gerekli tüm evrak ve süreçler, tek pencere sistemi ile "[Invest Easy](#)" sitesi üzerinden yürütülebilmektedir. Sitede, yeni şirket kayıtları ve mevcut kayıtların güncellenmesi gibi pek çok konuda gerekli yönlendirmeler bulunmaktadır.

Umman'da firma kurmak için evvelce kullanılacak firma isminin seçilmesi ve Ticaret, Sanayi ve Yatırım Teşvik Bakanlığına bildirilmesi gerekmektedir. Ardından hazırlanan kuruluş belgeleri (firma sözleşmesi, imza yetkileri vb) Bakanlığa iletilmelidir. Bakanlıktaki sürecin tamamlanmasının ardından, Umman Ticaret ve Sanayi Odası'na başvurularak firmanın kayıt işlemleri gerçekleştirilmelidir.

Tüm bunları müteakip, firmanın büyüklüğü, şekli ve faaliyet alanı gibi hususlarda değişiklik göstermek üzere ilave onaylar alınması gerekebilmektedir. Emek Bakanlığına kayıt ve ithalat-ihracat lisansı temini, bunlara örnek gösterilebilir.

Firmalarımızın firma kuruluşu yapmadan önce, "investeasyhelp@moci.gov.om" adresine e-posta ile müracaat etmelerinde ya da yukarıda ki linkten gerekli belgelere yönelik bilgileri kontrol etmelerinde yarar görülmektedir.

Knowledge Oasis Muscat Teknoloji Parkında faaliyet gösteren bilgi teknolojisi ve iletişim firmalarına %100 yabancı ortaklık izni verilmekte olup bu firmalar için istenen minimum sermaye miktarı da 20.000 riyal olarak belirlenmiştir.

Bunun dışında ülkede kiralardan, otel konaklamalarından ve eğlence hizmet sektörü faaliyetlerinden alınan belediye vergisi ile turizm resmi gibi ek bazı mali mükellefiyetler de bulunmaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Umman'da bankalar, 2025 yılı raporlarına göre %0,95 oranında aktif karlılığı, %6,55 oranında öz kaynak karlılığı elde etmişlerdir. Toplam kredilerin yaklaşık %44,7'sini bireysel (hane halkı) krediler oluştururken, %46,8'i finansal olmayan kurumsal sektörlere (inşaat, imalat vb.) aittir.

Takipteki Kredi (NPL) Oranı sektörler genelinde %4,5 seviyesindedir.

Diğer taraftan, Umman'da karmaşılaşan emlak işlemlerine bankaların üçüncü taraf olarak rol oynayabilmesi için atılan adımlar kapsamında, 30/2018 sayılı Sultanlık Kararı ve 72/2019 sayılı Konut Bakanlığı (Ministry of Housing) Kararı kapsamında, Bank Muskat tarafından emanet hesap kurulmuştur.

Çalışmalara ilk olarak anılan banka tarafından başlandığı ve emlak sektörüne hizmet verecek emanet hesap işlemlerine dair çalışmaların tamamlanacağı, basına yansıyan haberlerden anlaşılmaktadır. Bu kapsamda emlak projelerinde emanet hesap kullanımı zorunlu olup, projenin geldiği aşamaya göre fonlar bırakılarak ödeme yapılacaktır. Böylelikle alıcıların projenin ilerlediğinden ve yaptıkları ödemelerin proje için kullanıldığından emin olmaları;

satıcıların ise herhangi bir gecikme riski olmadan emanet hesaptan projenin geldiği aşamaya göre ödemelerini almaları sağlanmış olacaktır.

Ülkede İslami bankacılık da yaygınlaşmaktadır. Bununla birlikte bazı raporlar, İslami bankacılığın şekilden öte bir değişiklik getirmekte zorlandığını değerlendirmektedir. Ayrıca, bu alanda standartların henüz oturmadığına da dikkat çekilmektedir.

Bununla birlikte bankaların uluslararası standartlara büyük ölçüde uyum sağladıkları, kurum kültürü oluşturmak üzere çalışmaları sürdürdükleri, mevcut düzenleme ve politikaların da güncellenerek uluslararası standartlara çıkarılmaya çalışıldığı hususları da not edilmelidir.

Diğer taraftan, bankacılık ve finans sektörünün Ummanlılaştırmanın en yoğun olduğu sektörlerden biri olduğu, bu durumun bankaların rekabetçiliğini etkilediği de vurgulanmalıdır.

Mevcut mevzuat uyarınca bankaların, verdikleri borçların en fazla %15'ini mortgage teşkil edebilmektedir. Emlak sektörüne ayrılan kredi miktarı, tüm teminatların %60'ını geçememekte, tek bir kişi ya da gruba sermayenin %15'inden fazlası kadar kredi açılmasına da müsaade edilmemektedir.

Bununla birlikte mevzuatın yenilenmesine yönelik çalışmalar olduğunun vurgulanmasında fayda görülmektedir.

Vizeler

Çalışma izinleri konusunda çoğunlukla yerel işgücü kullanımına (Ummanlılaştırma) kayış politikasından kaynaklı olarak yenilememe yönünde bir eğilim gözlemlenmektedir. Bununla birlikte çalışma ve oturma izinleri, Polis İdaresi tarafından yapılmaktadır.

2020 yılından itibaren yabancı kişilerin %100 sermaye ile işletme açma imkânları bulunmakla birlikte, diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi Umman'da da kefalet sistemi ile yürütülen özellikle restoran ve berber işletmeleri bulunmaktadır. Vatandaşlarımız zaman zaman kefilleri ile sorunlar yaşayabilmekte; gerekli hallerde Büyükelçiliğimiz, Konsolosluk birimi kanalı ile devreye girmektedir. Bununla birlikte, Emek Bakanlığı bünyesinde gidilen yeni yapılanma ile yabancı çalışanların işverenleri ile yaşadıkları sıkıntıları Bakanlığa aktarmaları ve Bakanlık aracılığıyla çözüme kavuşturmaları da mümkündür.

Kaynak: T.C. Muskat Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği